

Коледната звезда – символ на Рождество

Автор(и): Растителна защита
Дата: 12.12.2023 Брой: 12/2023

*Коледната звезда или Витлеемската звезда се нарича така, не само защото цъфти по Коледа, а и защото прицветниците ѝ образуват формата на звезда. Родината на това чудно цвете са тропическите райони на Мексико и Гватемала, но истинската си слава растението придобива в Америка и Западна Европа, където се е превърнало в символ на коледните празници.**

Един от сигурните знаци, че Коледа приближава, е появата на коледната звезда (*Euphorbia pulcherima*) във всички цветарски магазини, домове и градски украси. И въпреки, че за родина на растението се смятат тропическите райони на Мексико и Гватемала, цветето с пурпурните листа, се е превърнало в традиционен коледен символ в Америка, Западна Европа, а от няколко години и в България. Понсетията, както е търговското наименование на растението, цъфти по време на Коледа и прицветниците ѝ образуват формата на звезда. Ето защо се нарича Коледна звезда, а също Витлеемска звезда. Цветото е толкова харесвано, че дори има собствен ден, наречен на него. Така на 12 декември всяка година се отбелязва световния ден на понсетията.

Описание

Коледната звезда в диво състояние е вечнозелен храст с височина до 3 - 4 м. за разлика от декоративните стайни хибриди, които достигат височина само до 30 - 40 см.

Листата ѝ са елипсовидни с ясно очертани жилки и с дълги дръжки. Във върховете на стъблата листата се променят и образуват розетка, която се обагря в червено и прилича на „звезда“.

Същинският цвят представлява няколко дребни цветчета, разположени в средата на цветната розетка. Принадлежи към семейство Млечкови.

Първите растения са пренесени в Европа през 1843 г. в саксия, със стъбло, високо само 40 см. Като декоративно саксийно растение е селектирана за първи път в Америка и оттогава става популярна в целия западен свят.

Цветен бизнес

Поради големия интерес и търсене, цветарските компании в САЩ, Холандия и Германия непрекъснато работят върху нови селекции. Освен класическите червени в различните им нюанси, на пазара се предлагат коледни звезди и с бели, жълти, розови и мраморни цветове.

Един от тримата най-големи производители на понсетия е Syngentaflowers. Тя предлага на пазара повече от 30 различни хибрида на коледната звезда. Приблизително 20% от общия пазар на растението в Америка и Европа се падат на световния агро концерн.

Големият пробив на цветния пазар в Европа за *Syngentaflowers* идва през 2008 г., когато Йозеф Фишер се присъединява към фирмата. Баща и син Фишер са първите, които започват да предлагат сортове мушката (*Pelargonium*), устойчиви на бактериен пригор, причинен от *Xanthomonas*, както и известния хибрид *Tango* коледна звезда (*Poinsettia*). Йозеф Фишер е един от първите в цветарската индустрия, който изнася масовото производство на градински и стайни цветя още в началото на 70-те на Канарските острови, заради благоприятния климат там.

От няколко години в *Syngentaflowers* се работи основно върху предлагането на хибриди, които изискват по-ниска температура на отглеждане, за да се икономисват разходи. Това оказва влияние и на отглеждането и в домашни условия. Традиционно температурата за отглеждането на коледната звезда е около 21°C до 24°C, на пазара обаче могат да се намерят и хубриди, които се отглеждат при 18°C.

Отглеждане

Коледната звезда е изключително красиво, но капризно за отглеждане цвете. Най-разпространени в домашни условия, са сортовете *Freedom*, *Cortez*, *Star u Lilo* и съответно техните разноцветни форми. През последните години доби популярност и сорта Милениум - с едри червени цветове, селектиран също от Фишер.

Коледната звезда развива листна маса през лятото, когато денят е дълъг, и започва да цъфти през зимата (декември – февруари), когато денят е по-къс. Растението има нужда от достатъчно светлина и температури от 17- 21°C през нощта и 20 – 24°C през деня. Трябва да се избягва пряката слънчева светлина в помещението, течение или близостта с отоплителни уреди.

Болести и неприятели

Коледната звезда се напада от доста вредители. Листата ѝ имат нежна покривна тъкан и често стават жертва на оранжерийната белокрылка и листните въшки. В борбата с белокрылката трябва да се използват най-малко три препарата с активно вещество от различни групи, което е препоръчано от специалистите по растителна защита. Няма универсален препарат за лечение, защото белокрылката е много бързоизменчива, цикълът ѝ е 7 дни и за кратък период може да унищожи растението.

Растението е много податливо и на коренови заболявания - гъбни и бактериални зарази, и затова е добре почвата, която се използва, да бъде максимално чиста. Ако има зарази в почвата, то корените на цветето бързо загиват и листата му изсъхват. Причината за това е невъзможността на корените да усвояват правилно вода.

Лечението предвижда много бързо изваждане на растението, изрязване на болните части на корените, третиране с фунгицид. След това саксията с коледната звезда може да се сложи на топло и сенчесто място и да се направи полиетиленова камера за намаляване на изпарението, защото в противен случай растението може да загуби листата си.

Коледна легенда

Пурпурното цвете първоначално идва от Централна и Южна Америка и е било популярно още при ацтеките през 14-ти до 16-ти век. Диворастващата форма на растението е била използвана от тях не само като бижута, но и като лечебно растение и багрило. Много легенди обграждат „Звездата на ацтеките“, като например, че е било любимото цвете на ацтекския владетел Монтесума. Той вярвал, че горните листа на растението са били намокрани от капки кръв от местна богиня, която починала от разбито сърце, оттук и червеният цвят на горните листа. Коледната звезда е пренесена в Европа в началото на 18 век от изследователя Александър фон Хумболт.

Появата на цветето в страната на ацтеките е свързана с красива коледна легенда. В навечерието на Рождество бедно момиче много искало да остави някакъв подарък пред статуя на Исус Христос в малко мексиканско градче, но нямало нищо, което да подари. „Исус ще приеме всеки дар, стига да е от сърце“, успокоил го баща му. Тогава момичето набрало от полето сухи цветя и ги поставило молитвено пред статуята на Спасителя и на Бъдни вечер сухият букет разцъфнал в големи алени цветове.

** Статията е обновена на 17.12. 2024 г.*